

کتابی برای کتابخانه مدرسه

کتاب «از سیر تا پیاز» در واقع فرهنگ‌نامه‌ای است که به زبان ساده، تعاریف هنر و اصطلاحات رایج آن را همراه با تصاویر زیبا و کافی، در خود جای داده است.

نام کتاب: از سیر تا پیاز
 نویسندگان: مریل و ملک‌دانی
 ترجمه و تألیف مداخل ایرانی:
 توکاملکی
 چاپ نخست: ۱۳۸۹، تهران،
 ناشر: نشر نظر (تلفن: ۸۸۸۴۴۱۷۸-۰۲۱)

امتیاز دیگر این کتاب، مدخل‌هایی است که در رابطه با هنر و هنرمندان ایرانی به آن افزوده شده و آن را برای خواننده فارسی‌زبان، دارای ارزش ویژه‌ای می‌کند. تقریباً در تمامی بخش‌های کتاب اسامی هنرمندان بزرگ ایرانی از کمال‌الدین بهزاد گرفته تا نقاشان و مجسمه‌سازان معاصر به چشم می‌خورد. هم‌چنین اشاره به هنرهای ایرانی از شاهنامه طهماسبی تا نقاشی قهوه‌خانه و یا مکتب سقاخانه.

به غیر از اسامی هنرمندان و اصطلاحات هنری که به ترتیب الفبایی آمده‌اند، در جای جای کتاب، صفحات ویژه‌ای برای توضیح یک عنوان کلی اختصاص داده شده است، ابزار و مصالح، اسلوب‌ها، هنر بومی، تمدن‌های نخستین، هنرهای شرقی، هنرهای ایرانی و هنرهای تزئینی، از جمله این عناوین هستند. به‌طور مثال، در زیر عنوان تمدن‌های نخستین، عناوین تمدن‌های کلاسیک یونان و روم، آمریکای جنوبی، آفریقا، اروپای شمالی، خاور نزدیک، هنر و جهان اسلام توضیح داده شده است.

در ابتدای کتاب، در دو صفحه، نمودار تاریخی جهان ترسیم شده است. اتفاقات مهم جهان و ایران از قبل از تاریخ تا پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به همراه تصویرسازی بر آن نقش بسته که هم راهنماست و هم شیرین و فانتزی.

کتاب از چاپ نفیسی برخوردار است؛ تصاویر آن به‌خوبی انتخاب و چاپ شده و گرافیک ساده و متینی دارد. همه این‌ها، کتاب را برای مخاطب جذاب و قابل مطالعه ساخته است. پرهیز از پیچیدگی‌های گرافیکی دسترس‌ی مخاطب به مطالب را ساده و آسان کرده است. به گونه‌ای که نه تنها می‌شود آن را یک اثر مرجع دانست، بلکه می‌توان گفت «از سیر تا پیاز» کتابی است که تورق آن، شوق مطالعه را در خواننده ایجاد می‌کند.

توضیح هنر و اصطلاحات رایج آن برای گروه‌های سنی نوجوان و جوان کار ساده‌ای نیست. به‌ویژه آن‌که این اصطلاحات مربوط به سبک‌های هنری باشد که برای توضیح هر کدام صفحه‌های بسیار زیادی نگاشته شده است. هنگام بیان یک سبک یا «ایسم» هنری، آن هم به زبان ساده، گاه حتی نمی‌توانیم به منظور و مقصود خود نزدیک شویم چه برسد به این‌که بخواهیم آن را برای مخاطب کم‌سن و سال بشکافیم؛ به‌گونه‌ای که او را نه دلسرد کنیم، نه سردرگم. این کار زمانی سخت‌تر می‌شود که مجبور به ترجمه بسیاری از اصطلاحات و عباراتی باشیم که در زبان اصلی امری بدیهی می‌نماید. به عنوان مثال، واژه «اکسپرسیونیسم» که یک سبک هنری محسوب می‌شود، ریشه در واژه *expersion* دارد که به معنای «بیان» است. اما نمی‌توان آن را «بیان‌گرایی» ترجمه کرد. زیرا مجبوریم واژه را عیناً از زبان اصلی نقل کنیم و در توضیح آن به زبان فارسی بر «بیان» احساسات هنرمند تأکید نماییم. البته وقتی مخاطب کم‌سن و سال باشد، هر واژه را تنها در چند سطر باید توضیح دهیم و این، کار را پیچیده‌تر می‌کند. اما مترجم و مؤلف از این معرکه مخاطره‌آمیز در کتاب «از سیر تا پیاز» به سلامت بیرون جسته است. «از سیر تا پیاز» معادلی است برای عنوان اصلی کتاب (A-Z to art) که انتشارات آکسفورد آن را برای بچه‌ها چاپ کرده است.

در مقدمه «از سیر تا پیاز» می‌خوانیم: «در این کتاب می‌خواهیم تعدادی از تصاویر و اشیایی را که توسط مردم سراسر دنیا، در زمان‌های مختلف ساخته شده، نشان بدهیم. هم‌چنین می‌خواهیم شما را با برخی از آدم‌های شگفت‌انگیز که آن‌ها را ساخته‌اند، آشنا کنیم. ممکن است بعضی از چیزها را دوست نداشته باشید، یا همیشه آن‌ها را درک نکنید [...] اما ما امیدواریم شما بخواهید جست‌وجو درباره دنیای هیجان‌انگیز و مرموز هنر را شروع کنید.»